

Onderwerp: Gemeenschappelijke regeling "Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2024".

Vergaderdatum:	27 juni 2023	Registratienr:	Z/23/188264 337059
Portefeuillehouder:	P. Janssen	Steller:	Sanders, Wiel

Aan de Raad

Voorstel:

1. In te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling "Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2020" overeenkomstig bijgevoegde conceptregeling.
2. Geen zienswijze in te dienen.

Inleiding:

Sinds 2015 zijn de gemeenten in het kader van de Wmo 2015 behalve voor maatschappelijke opvang ook verantwoordelijk voor het vorm geven van beschermd wonen. De centrumgemeenten, waaronder Heerlen, ontvingen en ontvangen ook in 2023 de rijksmiddelen om hieraan uitvoering te geven in hun regio's. In Parkstad is hiervoor een zgn. lichte gemeenschappelijke regeling getroffen (centrumregeling), waarbij de overige gemeenten het college van Heerlen gemandateerd hebben opvang en beschermd wonen ook voor hun gemeenten vorm te geven. In 2019 is deze met ingang van 2020 aangepast.

Er zijn de laatste jaren veel landelijke ontwikkelingen op het terrein van Beschermd Wonen die noodzaken om met ingang van 2024 de gemeenschappelijke regeling aan te passen:

- Een grote groep cliënten die aanvankelijk onder de verantwoording van de gemeenten kwamen is met ingang van 2021 ondergebracht in de Wet langdurige zorg. Het budget voor de centrumgemeenten is daarvoor aangepast (verlaagd). Middelen zijn overgeheveld naar de Wlz.
- De rijksmiddelen zijn vanaf 2015 tussen de centrumgemeenten verdeeld op basis van de verdeling zoals die op dat moment was: de centrumgemeenten ontvingen een historisch budget. Omdat Heerlen c.q. Parkstad op dat moment al over veel voorzieningen voor Beschermd Wonen beschikte was (en is) het budget navenant groot. Meer dan verreweg de meeste regio's ter beschikking kregen. Dit wordt het historisch budget genoemd.
- Op basis van een advies van de commissie Dannenberg ("beschermd thuis") werd besloten het beschermd wonen verder te decentraliseren, naar alle gemeenten. Onderdelen daarvan zijn: de rijksmiddelen anders verdelen, op basis van objectieve criteria (het objectieve budget), en de invoering van een zgn. woonplaatsbeginsel om te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is voor het bieden van beschermd wonen aan een cliënt.

- De zgn. Norm voor opdrachtgeverschap werd overeengekomen binnen de VNG: gemeenten moeten bij het vorm geven aan beschermd wonen samenwerken op basis van solidariteit.

De invoering van het nieuwe stelsel is een aantal keren uitgesteld, met als laatste nog een jaar uitstel van 2023 naar 2024.

In Parkstad is eerder gewerkt aan de herijking van beschermd wonen in de vorm van een nieuwe gezamenlijke subsidietender. Per 2023 is deze gerealiseerd. Er is nu een samenwerkingsverband van aanbieders dat via een lumpsum-subsidie wordt gefinancierd.

Wij hebben u hierover via raadsinformatiebrieven geïnformeerd.

In verband met de herverdeling van het rijksbudget op basis van objectieve criteria verandert het totale budget voor Parkstad: dit wordt minder. Met een overgangstermijn van 10 jaar. Met eenzelfde overgangstermijn worden de middelen van de centrumgemeente Heerlen naar alle gemeenten overgeheveld.

Over de manier waarop de verschillende gemeenten van Parkstad bijdragen in de kosten van het beschermd wonen heeft discussie plaats gevonden. Er is inmiddels overeenstemming bereikt (regionale Stuurgroep Wmo d.d. 31 maart 2023 jl.) over een compromisregeling voor de jaren 2024 t/m 2027. Uitgangspunt daarbij is invoering van de nieuwe financiering (doordecentralisatie) per 1 januari 2024.

In de regeling is een escape opgenomen voor het geval dat deze doordecentralisatie onverhoopt nog weer een keer uitgesteld wordt: in artikel 14 is bepaald dat de regeling in werking treedt op 1 januari na bekendmaking ervan in het Gemeenteblad. Dit zal uitgevoerd worden wanneer duidelijk is dat de doordecentralisatie ook werkelijk doorgaat met ingang van 2024 of enig later jaar.

Toelichting:

Het historische budget dat Heerlen ontvangt wordt eerst gebruikt. Wanneer dit niet meer voldoende is worden de objectieve budgetten van de gemeenten aangesproken. Dit zou kunnen op basis van herkomst van cliënten, maar ook op basis van de hoogte van de rijksbijdragen die ontvangen worden. Dit laatste had voor Heerlen de voorkeur, het doet recht aan de invulling van samenwerken op basis van solidariteit. Voor de gemeenten Beekdaelen, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal zijn de consequenties van de laatste optie negatief. Daar staat echter tegenover dat cliënten uit die gemeenten vaak naar stedelijk gebied gaan als zij in problemen beginnen te komen. Huisvesting is daar dan nog te vinden. Uit een analyse van de woongeschiedenis van een groot aantal van de huidige cliënten bleek dat zij eigenlijk allemaal cliënten van Parkstad zijn. Vaak hebben zij in veel gemeenten verbleven. Hierbij zij aangetekend dat het eigenlijk over een verdeling van een overschot gaat: het totale rijksbudget is gedurende de volledige overgangstermijn van 10 jaar naar het zich nu laat aanzien (aanzienlijk) hoger dan de kosten die verwacht worden.

Afgesproken is dat er een compromisregeling in de gemeenschappelijke regeling opgenomen wordt. Deze staat verwoord in artikel 4 van de regeling: de 4 genoemde gemeenten, waaronder Beekdaelen, worden gecompenseerd met 50% van het verschil tussen de bijdrage op basis van herkomst van cliënten en de bijdrage op basis van de hoogte van de rijksbijdragen die ontvangen worden. Brunssum, Heerlen en Kerkrade betalen samen deze compensatie.

Ook is opgenomen dat er tijdig een evaluatie plaatsvindt van de afgesproken bijdragenverdeling. Deze staat verwoord in artikel 5 van de regeling.

De colleges blijven kiezen voor een lichte gemeenschappelijk regeling waarin het college van Heerlen gemandateerd wordt om voor alle gemeenten de taak uit te voeren. In combinatie met opvang, dat wel nog een taak gebleven is van de centrumgemeenten en waarvoor Heerlen ook nog de rijksbijdrage ontvangt.

Procedure voor gemeenschappelijke regelingen tussen colleges.

Het college heeft een principebesluit genomen om te komen tot de gewijzigde gemeenschappelijke regeling "Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2024".

De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt (artikel 1) dat de gemeenteraden een zienswijze op de ontwerpregeling kunnen geven binnen acht weken na ontvangst van het ontwerp.

De volgende stap is dat de gemeenteraden toestemming moeten verlenen voor het aangaan van de gemeenschappelijke regeling. Deze dubbele gang naar de gemeenteraad is het gevolg van de wetwijziging per 1 juli 2022. Tot slot moeten de colleges een besluit nemen om de gemeenschappelijke regeling aan te gaan.

De ontwerp-GR is voorgelegd aan de regionale commissie van de adviesraden "Parkstad sociaal domein" en daar voor kennisgeving aangenomen.

Aan welke global goals draagt dit voorstel bij?

1. Geen armoede.
2. Geen honger.
3. Goede gezondheid en welzijn.
4. Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Argumenten:

1.1 In de concept gemeenschappelijke regeling zijn de afspraken vastgelegd met betrekking tot de consequenties van de zgn. doordecentralisatie van het beschermd wonen.

- het college van Heerlen voert de taken mede namens de andere colleges uit;
- alle gemeenten van Parkstad dragen bij in kosten, vanaf het moment dat het historische budget dat Heerlen ontvangt niet meer voldoende is;
- er is een overgangsperiode waarin de bijdrages van de gemeenten veranderen van "naar rato van herkomst van de cliënten" naar "naar rato van de middelen op grond van de rijksbijdrage".

2.1 Met het vragen van de zienswijze van de raad wordt voldaan aan de eis daartoe in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Kanttekeningen en risico's:

1.1 Het is nog mogelijk dat er weer een uitstel volgt.

In een ambtelijk overleg tussen VWS, VNG en de huidige 43 centrumgemeentes is aangegeven dat invoering per 2024 wellicht niet realistisch is. Op dit moment is de Tweede kamer aan zet. De VNG heeft de kamerleden benaderd en erop gewezen dat het niet goed is als de onzekerheid weer voortduurt.

Financiën:

De kosten die met de uitvoering van deze gemeenschappelijke regeling gemoeid zijn worden volledig bestreden door de ontvangsten uit de rijksbijdragen die Beekdaelen en de andere gemeenten van Parkstad hiervoor ontvangen. Er is zelfs sprake van een positief saldo.

Voor Beekdaelen betekent het dat in de jaren tot en met 2027 sprake is van een verwacht positief saldo van de te ontvangen rijksbijdragen voor Beschermd Wonen en de voorgenoemde compromisregeling ten opzichte van de te verwachte kosten voor deelname aan de gemeenschappelijke regeling.

De te verwachte voordelen (positieve resultaten) zijn afgerond:

2024	2025	2026	2027
€ 226.800	€ 738.400	€ 853.000	€ 941.700

Bovenvermelde bedragen zullen worden opgenomen in de kadernota 2024 en (meerjaren-) begroting 2024-2027 van de gemeente Beekdaelen.

Vervolgtraject en verantwoording:

College: augustus/september 2023: besluitvorming over de regeling en verzoek om toestemming van de gemeenteraad.

Raadsvergadering: 26 september 2023: toestemming voor het aangaan van de regeling.

College: oktober 2023: vaststellen van de regeling en aansluitend het college van Heerlen in kennis stellen van het genomen besluit (ambtelijk per email).

College gemeente Heerlen: publiceert vervolgens in het Gemeenteblad (onder voorbehoud van geen nieuw uitstel van de doordecentralisatie).

Communicatie:

De regeling wordt te zijner tijd op de gebruikelijke wijze door de gemeente Heerlen gepubliceerd.

Evaluatie

Vindt regelmatig plaats. Met name als er wijzigingen in het rijksbeleid zijn.

Bijlage:

Meegestuurd:

Concept raadsbesluit.

Concept gemeenschappelijke regeling "Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2024".

VNG informatie m.b.t. indiening en behandeling van het wetvoorstel tot invoering van het woonplaatsbeginsel BW.

Ter inzage gelegd:

Geen.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris,

De burgemeester,

Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine

Dhr. ing. E. Geurts